

POSITION PAPER

Aan

Leden Tweede Kamercommissie VWS

Utrecht, 20 oktober 2017

Referentie

17-54958

Artsenfederatie KNMG

Gert van Dijk en Antina de Jong

Onderwerp

Position paper KNMG Rondetafelgesprek euthanasie 30 oktober 2017

Euthanasiewet functioneert goed, artsen voeren die zorgvuldig uit

De KNMG is verheugd dat de evaluatiecommissie concludeert dat de euthanasiewet goed functioneert en dat artsen die deskundig en professioneel uitvoeren. Zowel onder artsen als onder de bevolking als geheel bestaat veel draagvlak voor de wet. Grote wijzigingen zijn dan ook niet nodig of wenselijk. Het zorgvuldig omgaan met een euthanasieverzoek en andere beslissingen rond het levenseinde behoort tot de professionele verantwoordelijkheid van artsen. De KNMG wil benadrukken dat er geen recht op euthanasie is en dat er geen plicht van de arts is om een euthanasieverzoek in te willigen. Artsen hebben wel de morele en professionele verantwoordelijkheid om in het geval van gewetens- of andere bezwaren de patiënt tijdig hulp te bieden bij het vinden van een andere arts. De KNMG is, net als de evaluatiecommissie, geen voorstander van het opnemen van een formele verwijsplicht in de euthanasiewet, omdat dit ten onrechte zou kunnen suggereren dat euthanasie een recht is dat te allen tijde opeisbaar moet zijn.

Waarde schriftelijk euthanasieverzoek vaak overschat

Burgers hebben vaak te hoge verwachtingen van een schriftelijk euthanasieverzoek. Mensen denken soms dat ze altijd euthanasie zullen krijgen als ze een schriftelijk euthanasieverzoek doen, bijvoorbeeld als ze dement worden. In zo'n verzoek staat bijvoorbeeld dat mensen euthanasie willen als ze in het verpleeghuis moeten worden opgenomen, of de kinderen niet meer herkennen. Hoewel er wettelijk enige ruimte bestaat voor euthanasie bij mensen met gevorderde dementie, is die ruimte zeer beperkt. Uit de derde evaluatie van de euthanasiewet blijkt ook dat de weerstand van artsen tegen deze mogelijkheid lijkt toe te nemen. De KNMG constateert dat de opvattingen van de beroepsgroep en die van de rest van de samenleving hierover uiteenlopen en is bezorgd over deze ontwikkeling.

Zorgen om euthanasie in de psychiatrie

Er is de afgelopen jaren een stijging te zien van het aantal meldingen van euthanasie bij psychiatrische patiënten. Ook is er een ontwikkeling waarbij dergelijke verzoeken met name door de Levensindekliniek worden uitgevoerd. Tegelijkertijd zijn psychiaters juist terughoudender geworden bij euthanasie bij psychiatrische patiënten. Een belangrijke reden die psychiaters hiervoor geven, is dat er volgens hen sprake is van suboptimale geestelijke gezondheidszorg. Dit is een belangrijk signaal dat de KNMG zorgen baart. Suboptimale geestelijke gezondheidszorg mag nooit een reden zijn voor euthanasie. Nader onderzoek naar de achtergrond van de opvattingen van psychiaters in deze is dan ook dringend gewenst.

Maak argumentatie toetsingscommissie beter inzichtelijk

Rechtszekerheid en eenduidige toetsing zijn voor artsen en samenleving van groot belang. De KNMG constateert, samen met de evaluatiecommissie, dat er nog enige rechtsonzekerheid bestaat. Dat is met name het geval bij patiënten met gevorderde dementie en een stapeling van ouderdomsklachten. De

KNMG steunt dan ook de oproep van de evaluatiecommissie om de argumentatie van de regionale toetsingscommissies euthanasie, met name bij complexe zaken, beter inzichtelijk te maken voor de buitenwereld. Dit kan meer duidelijkheid geven over de duiding van bestaande normen, hetgeen bijdraagt aan de rechtszekerheid van niet alleen artsen, maar ook patiënten.

Wet voltooid leven onwenselijk

In oktober 2016 heeft het kabinet voorgesteld om tot een wet te komen die het mogelijk maakt dat mensen met een 'voltooid leven' hulp bij zelfdoding door een niet-arts kunnen krijgen. Het zou gaan om 'gezonde' ouderen met een actuele, weloverwogen doodswens. Deze 'voltooid leven'-wet zou komen te bestaan naast de huidige euthanasiewet, die zich richt op mensen bij wie sprake is van lijden dat (mede) een medische grondslag heeft. Een dergelijke wet kan echter gevoelens van onveiligheid onder ouderen versterken en stigmatiserend zijn voor de ouderdom. Ook de huidige zorgvuldige euthanasiepraktijk kan erdoor ondermijnd worden. De KNMG vindt een dergelijke wet dan ook onwenselijk.

Het in het nieuwe regeerakkoord aangekondigde onderzoek naar het ontstaan van gevoelens van 'voltooid leven' kan helpen bij het begrijpen van de doodswens van mensen en het zoeken naar oplossingen. Naar de mening van de KNMG zou dit onderzoek zich breed moeten richten op de aard van de zingevingsproblematiek die ouderen ervaren.

Contactpersoon: Gert van Dijk en Antina de Jong

Functie: beleidsadviseur ethiek

Telefoonnummer: 088 440 4219/4217